

Секція 3 - ФІНАНСИ, ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНСТРУМЕНТ МОНІТОРИНГУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Ціль 2: Подолання голоду, забезпечення продовольчої безпеки та сприяння сталому сільському господарству

Вітер П. В. pvitaliivna18@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

У сучасних умовах цифровізації економіки проблема забезпечення фінансової безпеки суб'єктів аграрного сектору набуває особливої актуальності. Одним із ключових інструментів моніторингу та управління фінансовими ризиками виступає бухгалтерський облік, який трансформується під впливом цифрових технологій. Стаття присвячена дослідженню ролі бухгалтерського обліку в контексті забезпечення фінансової безпеки агропромислових підприємств у цифровому середовищі [1].

Фінансова безпека є однією з ключових складових економічної безпеки підприємства, яка забезпечує його здатність функціонувати стабільно, ефективно використовувати ресурси, протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам, а також адаптуватися до змін зовнішнього середовища. У контексті аграрного сектору фінансова безпека набуває особливого значення через сезонність виробництва, високу залежність від природно-кліматичних умов, коливання цін на сільськогосподарську продукцію та нестабільність політики державної підтримки.

Забезпечення фінансової безпеки в аграрному секторі має базуватися на поєднанні **традиційних фінансових індикаторів з цифровими інструментами моніторингу та прогнозування**, що відкриває нові можливості для адаптивного управління аграрними підприємствами в умовах невизначеності [3].

Бухгалтерський облік відіграє ключову роль у формуванні та забезпеченні фінансової безпеки підприємства, оскільки є основним джерелом інформації для прийняття фінансово-економічних рішень. У системі фінансової безпеки облік виступає не лише інструментом фіксації фінансово-господарських операцій, але й інструментом контролю, аналізу, оцінювання ризиків і стратегічного планування.

На мікрорівні бухгалтерський облік забезпечує [2]:

- достовірність фінансової інформації, необхідної для виявлення проблем ліквідності, платоспроможності та рентабельності.
- виявлення внутрішніх загроз (неефективне використання ресурсів, зловживання, помилки).
- своєчасний контроль за грошовими потоками, дебіторською та кредиторською заборгованістю.
- оцінку фінансових резервів для реагування на надзвичайні ситуації.

З погляду фінансової безпеки, інформація бухгалтерського обліку слугує базою для:

- розробки антикризових стратегій;
- побудови фінансових моделей прогнозування;
- оцінювання ризиків та прийняття рішень щодо оптимізації фінансової структури.

Крім того, управлінський облік, як складова бухгалтерського обліку, дозволяє:

- проводити детальну калькуляцію витрат і визначати "вузькі місця";
- аналізувати ефективність діяльності за центрами відповідальності;
- здійснювати бюджетування та фінансове прогнозування.

Таким чином, бухгалтерський облік виступає інфраструктурною основою системи фінансової безпеки підприємства, що забезпечує її прозорість, керованість та стійкість.

В умовах цифровізації облік трансформується у динамічну інформаційну систему, здатну забезпечувати моніторинг фінансового стану в реальному часі. Це значно підвищує

адаптивність підприємства до зовнішніх і внутрішніх загроз.

У практичній площині бухгалтерський облік слугує інструментом оперативного виявлення фінансових загроз, оптимізації витрат, збереження платоспроможності та забезпечення стійкого розвитку аграрного підприємства. Його значення особливо зростає в умовах волатильного ринку, інфляційного тиску, нестабільної податкової політики та цифрової трансформації, а саме:

1. Моніторинг фінансових ризиків. Регулярний аналіз облікових даних дозволяє своєчасно виявити: дефіцит обігових коштів; надмірне зростання дебіторської заборгованості; неефективне використання основних засобів; негативні тренди у прибутковості. Формування внутрішньої звітності на основі бухгалтерських даних дає змогу оцінювати динаміку ключових фінансових показників і приймати рішення про коригування господарських процесів.

2. Бюджетування і контроль витрат. Бухгалтерський облік — основа для складання бюджетів доходів і витрат, контролю виконання планових показників, виявлення відхилень і оперативного реагування. Це підвищує фінансову дисципліну й мінімізує фінансові втрати.

3. Створення фінансових резервів. Облікова інформація дає змогу обґрунтовано формувати резерви (резерв сумнівних боргів, резерв на оплату відпусток, ремонтів тощо), що дозволяє підприємству залишатися стійким до непередбачуваних витрат.

4. Покращення кредитоспроможності. Якісне ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності підвищує рівень довіри з боку банків, інвесторів та державних органів. Це відкриває доступ до фінансування, субсидій, грантових програм — важливого джерела зміцнення фінансової безпеки.

5. Аналіз ефективності діяльності. На основі даних бухгалтерського обліку формується система фінансових коефіцієнтів (ліквідність, рентабельність, оборотність активів), що дозволяє оцінювати економічну ефективність виробничої діяльності та виявляти слабкі місця.

6. Інтеграція цифрових рішень. Використання цифрових облікових платформ (1С, BAS ERP, хмарні сервіси, електронна звітність) дозволяє не лише підвищити точність облікових даних, а й здійснювати моніторинг у реальному часі, формувати прогнози й управляти ризиками на випередження.

Таким чином, бухгалтерський облік не лише відображає фінансову діяльність аграрного підприємства, а й активно формує інформаційне поле для управління фінансовою безпекою, забезпечуючи її стратегічну та оперативну підтримку. Інтеграція облікових функцій у систему ризик-менеджменту перетворює облік на один із ключових важелів фінансової стійкості підприємства в умовах цифрової трансформації економіки.

Бухгалтерський облік у цифровому середовищі набуває нових функцій, стаючи інструментом не лише реєстрації, а й прогнозування та моніторингу фінансової безпеки. Його вдосконалення є важливою умовою стабільного розвитку аграрного сектору в умовах постійних економічних змін та цифрової трансформації.

Список використаних джерел

1. Потриваєва Н. В. Цифровізація обліку в управлінні бізнес-процесами підприємств агропромислового комплексу. *Бізнес-інформ*. 2022. № 1. С. 123–129.
2. Коваль С. В., Кононенко Л. В. Організація обліку в малих агропідприємствах у контексті цифровізації. *Економіка та суспільство*. 2025. № 1. С. 45–52.
3. Міхєєва А., Пристемський О. Державне регулювання цифровізації банківського сектору. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та аудиту*. 2025. № 2. С. 101–108.

Науковий керівник: Голуб Н. О., к.е.н., доц. кафедри фінансів, обліку і оподаткування Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного